

BROCHURE VOOR DE OUDERS

Tegemoetkomingen, hulpmiddelen, ondersteuning
en aanpassingen ten behoeve van kinderen met
ontwikkelingsproblemen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Federale voorzieningen en tussenkomsten	5
2.1 <i>Algemeen</i>	5
2.1.1 Bijkomende kinderbijslag	5
2.1.2 Ziekteverzekering	7
2.1.2.1 WIGW-statuuut	7
2.1.3.2 Gedeeltelijke terugbetaling voor semi-internaat niet-schoolgaanden	7
2.1.3.3 Terugbetaling in onkosten voor kortverblijf door de mutualiteit	8
2.1.3.4 Het Bijzonder Solidariteitsfonds	8
2.1.3.5 De maximumfactuur	9
2.1.4 Zorgverzekering	11
2.2 <i>Sociaal</i>	13
2.2.1 de parkeerkaart voor personen met een handicap	13
2.2.2 Sociaal Telefoontarief	14
2.2.3 Sociaal Tarief Gas en Elektriciteit	15
2.2.4 Vrijstelling waterheffing	16
2.2.5 Kabeldistributie	16
2.3 <i>Fiscaal</i>	17
2.3.1 Vermindering onroerende voorheffing	17
2.3.2 Vermindering en/of vrijstelling BTW bij aankoop auto	18
2.3.3 Vermindering personenbelasting	20
2.3.4 vermindering van registratierechten	21
3. Voordelen via de gemeente	23
4. Voordelen via de provincie	24
4.1 <i>Provincie Antwerpen</i>	24
4.1.1 Premie voor ouders die hun kind thuis zelf opvoeden	24
5. Huisvesting	26
5.1 <i>Premie Vlaamse Gemeenschap: woning-aanpassingspremie</i>	26
6. Vervoer	28
6.1 <i>Reizen met de trein</i>	28
6.1.1. Nationale verminderingskaart op het openbaar vervoer	28
6.1.2. Voorrangkaart voor een zitplaats in de trein	29
6.1.3. Kaart "kosteloze begeleider"	30
6.1.4. W.I.G.W.-reductiekaart	31
6.2 <i>De Lijn</i>	33
6.2.1: Gratis abonnement	33
6.2.2 Gratis rijden zonder vervoersbewijs	33
6.2.3 Kaart voor kosteloze begeleider	33
6.2.4 WIGW-vermindering	34
6.3 <i>Taxicheques</i>	35

6.4. <i>Minder Mobielen Centrale (het O.C.M.W.)</i>	36
6.5. <i>Andere vervoersdiensten</i>	37
7. Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap	38
7.1 <i>Subsidiëren van collectieve voorzieningen</i>	38
7.3 <i>Individuele materiële bijstand</i>	39
7.4 <i>Persoonlijk Assistentie Budget (PAB)</i>	42
8. Andere diensten en verenigingen	44

1. Inleiding

Deze brochure geeft een overzicht van wat er in Vlaanderen allemaal bestaat voor de ondersteuning van kinderen met een handicap.

Het overzicht is grotendeels overgenomen van de bundel van de maatschappelijke dienst van het Sint-Jozef instituut, die ons deze informatie ter beschikking heeft gesteld. We willen hen hiervoor nog eens nadrukkelijk en van harte bedanken.

Deze informatie is aangevuld en aangepast door de ouders van De Speelhoeve, die vanuit hun ervaringen en opzoeken ook heel wat kennis en expertise hebben verzameld.

Bij het verzamelen en bespreken hebben we nogmaals ervaren dat het een complexe materie is: er is een ingewikkelde regelgeving, die soms niet goed op elkaar is afgesteld, elke dienst weet iets, maar weinigen hebben het hele overzicht, de regelgeving verandert vaak, waardoor soms de betrokken dienst zelf niet goed op de hoogte is.

Hierdoor kan het niet anders of deze brochure zelf zal ook geregeld moeten worden aangepast aan de nieuwe of veranderde diensten.

Vandaar dat we hierbij ook iedereen, die deze bundel ter hand neemt en merkt dat er zaken niet kloppen of verouderd zijn, vragen om het meteen te melden, zodat het kan worden rechtgezet.

Deze brochure is ook op de website van De Speelhoeve te vinden www.despeelhoeve.be. Het is de bedoeling dat bij wijzigingen eerst daar aanpassingen worden gedaan zodat de meest recente versie steeds bij de hand is.

2. Federale voorzieningen en tussenkomsten

2.1 Algemeen

2.1.1 Bijkomende kinderbijslag

Wat?

Bijkomend bedrag bovenop de gewone kinderbijslag omwille van een handicap.

Wie?

Elk kind met een handicap onder de 21 jaar. Het kind moet een attest hebben waarop een invaliditeit van minimum 66% wordt bevestigd. Dit percentage wordt berekend op de graad van zelfredzaamheid.

Sinds 1 mei 2003 werd het systeem van de bijkomende kinderbijslag herzien. Dit geldt in de eerste fase enkel voor de kinderen geboren na 01/01/96. Met het nieuwe systeem wil men beogen dat er niet enkel rekening wordt gehouden met de handicap op zich maar ook met de gevolgen die de handicap heeft voor het kind/jongere en het gezin. Men kijkt ook naar de weerslag van de handicap op: de opleidingskansen, communicatie, mobiliteit en zelfverzorging van het kind/jongere. Ook de familiale belasting wordt verrekend.

Het bedrag van de extra kinderbijslag hangt af van de categorie van zelfredzaamheid waarin het kind wordt ondergebracht.

Hoe?

Wanneer u denkt in aanmerking te komen voor de bijkomende kinderbijslag dient u een aanvraag tot onderzoek in te dienen bij uw kinderbijslagfonds. Zij zullen nagaan of u voldoet aan alle administratieve voorwaarden. In een tweede fase zullen zij een formulier *Medisch Geheim* en een *Sociaal-Medisch* formulier toesturen. Deze documenten dient u door de behandelende arts te laten invullen.

Vervolgens stuurt u dit ingevuld terug naar het kinderbijslagfonds. U zal tenslotte uitgenodigd worden voor een controle-onderzoek bij een *Geneesheer-Inspecteur*. Belangrijk is dat u met uw kind naar dit onderzoek gaat en gegevens betreffende uw zoon of dochter meeneemt (vb verslag CLB, medisch,...).

Nadien ontvangt U een attest van de Federale Overheid voor sociale zaken met vermelding van het percentage.

Nota: Dit attest is zeer belangrijk en geeft U recht op verscheidene bijkomende tussenkomsten, dewelke u terug kan vinden op de achterzijde van dit attest.

Indien door omstandigheden de graad van zelfredzaamheid verandert, kan op dezelfde wijze een aangepast attest worden aangevraagd.

Voordeel

In het oude systeem:

3 bedragen, afhankelijk van de graad van zelfredzaamheid:

Bijvoorbeeld: de bedragen die in mei 2006 golden:

Zelfredzaamheidsgraad:

Cat 1	0 - 3 punten	346,66 €
Cat 2	4 - 6 punten	379,46 €
Cat 3	7 - 9 punten	405,64 €

In het nieuwe systeem (enkel kinderen geboren na 01/01/96) heeft men 6 categorieën afhankelijk van de ernst van de aandoening:

Cat 1	4 - 8 punten	67,57 €
Cat 2	9 - 11 punten	168,93 €
Cat 3	12 - 14 punten	281,55 €
Cat 4	15 - 17 punten	394,17 €
Cat 5	18 - 20 punten	422,33 €
Cat 6	+ 20 punten	450,48 €

2.1.2 Ziekteverzekering

2.1.2.1 WIGW-statuu

Wat?

Een verhoogde tussenkomst voor medische zorgen.

Wie?

Alle mensen die tot de WIGW-groep behoren. Deze WIGW-groep bestaat uit weduwen, invaliden, gepensioneerden, wezen, personen die leefloon (vroeger bestaansminimum) of OCMW-steun ontvangen, personen die een gewaarborgd inkomen voor bejaarden of een rentebijslag ontvangen, mensen die een tegemoetkoming voor personen met een handicap ontvangen en personen met recht op bijkomende kinderbijslag wegens een handicap.

Om binnen deze groep te vallen mag het gezinsinkomen niet hoger zijn dan jaarlijks € 11 532,28. Per persoon ten laste wordt dit bedrag met € 2 134,93 verhoogd. Voor de leefloontrekkenden en OCMW-steuntrekkenden, personen met een tegemoetkoming aan personen met een handicap en de gerechtigden op het gewaarborgd inkomen voor bejaarden of rentebijslag dient er geen rekening gehouden te worden met het gezinsinkomen. Zij vallen sowieso onder deze groep.

Hoe?

Men dient dit aan te vragen bij uw ziekenfonds. Indien u dit wil aanvragen voor uw minderjarige zoon/dochter is het nodig een apart boekje voor hen aan te vragen.

Voordeel?

Extra terugbetaling bij bepaalde kosten binnen de ziekteverzekering.

2.1.3.2 Gedeeltelijke terugbetaling voor semi-internaat niet-schoolgaanden

Wat

Een aantal mutualiteiten, voorzien een tussenkomst in de kosten voor de dagopvang, voor kinderen die niet in de mogelijkheid zijn om onderwijs te volgen. Tot zover onze informatie strekt, verlenen momenteel enkel de socialistische en de christelijke mutualiteit dit voordeel. Er wordt dus een gedeelte terugbetaald en er is ook een beperking op het aantal dagen per maand of per jaar wat wordt terugbetaald.

Wie?

Voor kinderen van 3 tot 21 jaar die niet-schoolgaand zijn én beroep doen op een semi-internaat. Een voorwaarde is dat de dagprijs van de opvang 10,17 euro - dit bedrag wordt wel aangepast aan de index - bedraagt.

Hoe?

Op basis van de maandelijkse factuur kun je aan het loket vragen of je een deel van het factuur terugbetaalt krijgt.

De factuur die u van het De Speelhoeve ontvangt, kunt u best voorzien van een gele klever én uw bankrekeningnummer. De facturen hoeven niet origineel verzonden te worden. Deze dient u op te sturen naar het hoofdkantoor van uw mutualiteit.

Voordeel?

Het voordeel van deze tegemoetkoming is verschillend van mutualiteit tot mutualiteit. Hier volgt een overzicht:

Christelijke mutualiteit	Socialistische mutualiteit
<ul style="list-style-type: none"> • 2,50 euro/dag aanwezig • maximum 13 dagen per maand.	<ul style="list-style-type: none"> • 2,50 euro/dag aanwezig • maximum 100 dagen per jaar

2.1.3.3 Terugbetaling in onkosten voor kortverblijf door de mutualiteit

Wat

Sommige mutualiteiten komen tussen in de onkosten die een verblijf in een erkend kortverblijfcentrum met zich mee brengt.

2.1.3.4 Het Bijzonder Solidariteitsfonds

Wat?

Het Bijzonder Solidariteitsfonds kan tussenkomen in de kosten voor uitzonderlijke gezondheidszorgen en geneesmiddelen.

Wie?

Alle mensen die door een aandoening gezondheidszorgen of geneesmiddelen nodig hebben die niet terug te vinden zijn op de lijst van terugbetaalbare prestaties van gezondheidszorgen en die aan volgende voorwaarden voldoen;

- Duur zijn
- Betreft een zeldzame aandoening die vitale functies aantast
- Een erkende wetenschappelijke waarde en doeltreffendheid hebben
- Het proefstadium overschreden hebben
- Absoluut noodzakelijk zijn op medisch-sociaal vlak
- Voorgescreven zijn door een geneesheer-specialist in de behandeling van de betreffende aandoening

Hoe?

Je stuurt een aangetekende brief aan de adviserende geneesheer van uw ziekenfonds. Bij deze aanvraag voegt u: een voorschrift van een arts samen met een medisch rapport, een kostenraming of een uitgebreide factuur van de kosten toe. Daarnaast moet u ook een verklaring op eer, dat u op geen andere wijze terugbetaling van deze prestaties kan bekomen, bijvoegen.

Het dossier wordt onderzocht en daarna legt de adviserende geneesheer de aanvraag, binnen een termijn van 30 dagen, voor aan het College van geneesheren-directeurs van de dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering. Deze beslist over de toekenning van de tussenkomst en over het bedrag ervan. De tussenkomst wordt uitbetaald door het ziekenfonds.

Voordeel?

Financiële tussenkomst bij uitzonderlijke gezondheidszorgen en medicatie.

Meer Informatie?

Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV)
Tervurenlaan 211
1150 Brussel
E-mail: bib@riziv.be
Internet: <http://www.riziv.fgov.be>
Algemene diensten: 02/739.71.11
Dienst voor uitkeringen: 02/739.76.90
Dienst voor geneeskundige verzorging: 02/739.78.30

U kan voor informatie en hulp ook terecht bij de sociale dienst van uw ziekenfonds.

2.1.3.5 De maximumfactuur

Wat?

De maximumfactuur geeft de waarborg aan elk gezin dat het niet meer dan een bepaald bedrag zal uitgeven voor verzekerde en noodzakelijke gezondheidskosten. De hoogte van dit maximumbedrag (plafond) hangt af van het gezinsinkomen. De beoogde gezondheidskosten zijn de wettelijke erkende remgelden (datgene wat je zelf moet betalen en niet terugtrekt van het ziekenfonds) en persoonlijke bijdragen voor betaalbare prestaties en technische verstrekkingen van: ten eerste de huisarts en/of specialist (zowel binnen als buiten ziekenhuis) ten tweede de kinesisten, verpleegkundigen en paramedici en ten derde ook de terugbetaalde geneesmiddelen en ten vierde bepaalde hospitalisatiekosten. Een belangrijk kenmerk van de maximumfactuur is dat gezinnen met een laag of bescheiden inkomen de snelste terugbetaling krijgen van wat ze boven het plafond hebben betaald.

Wie?

Er zijn 7 categorieën naargelang het gezinsinkomen.

Welke mensen hebben recht op een snelle terugbetaling?

- mensen met recht op het bestaansminimum of het gewaarborgd inkomen voor bejaarden
- gepensioneerden, weduwen, weduwnaars, invaliden of wezen, met recht op verhoogde tegemoetkoming (of het WIGW-statuuut)
- De werklozen die ouders zijn dan 50 jaar met recht op de verhoogde tegemoetkoming en die langer dan een jaar werkloos zijn.
- Alle gezinnen met een laag of bescheiden inkomen.

Hoe?

De mensen zullen automatisch hun terugbetaling ontvangen en dit ofwel van hun ziekenfonds (voor de groepen met recht op snelle terugbetaling) ofwel via de belastingen. Er is één uitzondering, wie terugvalt van een hoog inkomen naar een bescheiden of laag inkomen heeft de mogelijkheid om het recht op een snelle terugbetaling aan te vragen via het ziekenfonds.

Opmerking

Sondevoeding wordt mee verrekend in de maximumfactuur bij kinderen jonger dan 19 jaar., mits toestemming van de mutualiteit voor de terugbetaling van deze sondevoeding.

2.1.4 Zorgverzekering

Wat?

Deze verzekering voorziet in een tussenkomst voor mensen die omwille van ziekte, handicap of hoge leeftijd veel verzorging nodig hebben. Met niet-medische kosten worden bedoeld de uitgaven voor professionele thuiszorgdiensten (zoals gezinszorg) en de vergoeding van de mantelzorg. Deze mantelzorger kan de echtgenoot zijn, een vriend of de buurvrouw die de zorgbehoevende regelmatig helpt om bijvoorbeeld boodschappen te doen, te koken of het huis en de tuin te onderhouden.

Wie?

- Diegenen die aan de voorwaarden voldoen van zware zorgbehoefte. De zorgbehoefte wordt vastgesteld door door de overheid erkende diensten. Zij bepalen of iemand zelfredzaam is via een aantal gerichte vragen. O.a. het centrum voor thuiszorg en de sociale dienst van uw ziekenfonds zijn erkende diensten.
- U moet minstens 5 jaar in Vlaanderen of Brussel wonen
- U moet aangesloten zijn bij een zorgkas en uw bijdrage betalen.

Hoe?

1. Indien u denkt in aanmerking te komen voor een tussenkomst uit de Vlaamse zorgverzekering neemt u contact op met de sociale dienst van uw ziekenfonds (indien uw zorgverzekering bij het ziekenfonds is aangesloten) of met de maatschappelijk werker die u begeleidt.
2. Indien uw zorgbehoefte niet kan aangetoond worden aan de hand van bepaalde officiële attesten dient u zich te laten onderzoeken of u voldoende zwaar zorgbehoevend bent.
3. Aan de hand van het attest of de uitslag van het onderzoek beslist de zorgkas of u tussenkomsten krijgt.
4. Als u aanvaard wordt krijgt u van de zorgkas een positieve beslissing toegestuurd waarop alle informatie staat.
5. Het overeengekomen bedrag wordt elke maand door de zorgkas op uw bankrekening gestort.

Voordeel?

- De tussenkomst voor mantelzorg en professionele thuiszorg bedraagt € 90 per maand. Dit bedrag kan u vrij besteden om uw thuiszorgdiensten te betalen, of om bepaalde hulpmiddelen aan te kopen of om de persoon die u regelmatig bijstaat te vergoeden.
- De tussenkomst voor residentiële zorg: wie verblijft in een rustoord, rust - en verzorgingstehuis of psychiatrisch verzorgingstehuis kan eveneens een

tussenkost uit de Vlaamse Zorgverzekering ontvangen. Deze tussenkost bedraagt € 125

Belangrijk: deze tussenkost vanuit de zorgverzekering is niet combineerbaar met PAB!

2.2 Sociaal

2.2.1 de parkeerkaart voor personen met een handicap

Wat?

De parkeerkaart geeft recht op (in België):

- parkeren voor onbeperkte duur op plaatsen waar de parkeertijd beperkt is (blauwe zone);
- parkeren op plaatsen voorzien voor personen met een handicap;
- vrijstelling van het betalen van parkeergeld, op voorwaarde dat deze vrijstelling door de gemeente wordt toegestaan.

Deze kaart is strikt persoonlijk en kan enkel gebruikt worden als de titularis ervan zich bevindt in het voertuig dat geparkeerd wordt.

In andere lidstaten van de Europese Unie geeft de kaart recht op parkeermogelijkheden zoals die door de lidstaat in kwestie zijn vastgelegd.

Wie?

De parkeerkaart wordt verleend aan:

- personen met een blijvende invaliditeit van tenminste 80%
- personen met een vermindering van zelfredzaamheid van tenminste 12 punten of een vermindering van hun verplaatsingsmogelijkheden met tenminste twee punten (bepaald overeenkomstig de handleiding en de schaal die van toepassing zijn in het kader van de wetgeving betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap).
- personen die getroffen zijn door een blijvende invaliditeit van tenminste 50% die rechtstreeks toe te schrijven is aan de onderste ledematen.
- personen die volledig verlamd zijn aan de bovenste ledematen of waarvan de bovenste ledematen geamputeerd zijn.
- kinderen die beantwoorden aan het criterium van tenminste 2 punten in de categorie 'verplaatsing' (binnen de wetgeving van het oude systeem van de bijkomende kinderbijslag) of tenminste 2 punten voor de categorie 'verplaatsing en mobiliteit' van pijler 2.3 (binnen de wetgeving van het nieuwe systeem van de bijkomende kinderbijslag) (zie: 2.1.1. bijkomende kinderbijslag)

Hoe?

Op de gemeentelijke administratie kan men een aanvraagformulier bekomen dat men nadien naar de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid verstuurt.

Indien men een medisch dossier heeft bij de Federale Overheidsdienst, dient men geen attest bij te voegen.

Zoniet kan men één van volgende attesten aan het formulier toevoegen:

- een attest van een administratieve of gerechtelijke overheid, waaruit blijkt dat de betrokkene voldoet aan de medische voorwaarden
- een medisch getuigschrift, ingevuld door een arts. In dit geval kan de betrokkene opgeroepen worden voor een controle door een geneesheer-inspecteur.

2.2.2 Sociaal Telefoontarief

Door de nieuwe telecomwet (13 juni 2005) kan een rechthebbende op een sociaal telefoontarief zelf zijn operator kiezen (vast of mobiel).

Sommige operatoren staan toe dat men een sociaal telefoontarief van een vast toestel combineert met een sociaal telefoontarief van een mobiel toestel.

Wie?

Personen met een handicap die:

- minimum 18 jaar zijn
- invaliditeit van tenminste 66% of tenminste 9 punten scoren op de zelfredzaamheidschaal
- alleen wonen, samenwonen met maximum 2 personen die geen familie zijn of samenwonen met ouders of familieleden in de eerste of tweede graad
- niet over een bruto jaarinkomen beschikken dat meer bedraagt dan 13.246,34 €, vermeerderd met 2.452,25 € per samenwonende persoon.
- de begunstigde moet de titularis zijn.
- een specifieke doelgroep vormen de gehoorgestoorden met een gehoorverlies van minimum 70 db aan het beste oor en personen die een laryngectomie (wegnemen van de stembanden) hebben ondergaan.
- mits voorwaarden, kunnen personen vanaf de leeftijd van 65 jaar ook genieten van het sociaal telefoontarief.

Hoe?

De aanvraag gebeurt bij de operator.

De handicap moet bewezen worden aan de hand van een officieel attest.

Voordeel?

Ongeacht de keuze van de operator gelden dezelfde minimale kortingen opgelegd vanuit de nieuwe wetgeving, maar elke operator is natuurlijk vrij om bijkomende voordelen aan te bieden. Hierdoor zijn de voordelen bij elke operator verschillend.

2.2.3 Sociaal Tarief Gas en Elektriciteit

Wat?

Het sociaal tarief komt overeen met het normaal tarief, maar dan zonder de vaste vergoeding.

Dit is een minimale tussenkomst. Voor gas geldt er een verbruiksbeperking, voor elektriciteit niet.

Wie?

De abonnee, zijn samenwonende echtgenoot, de persoon met wie de abonnee een huishouden vormt of de bloedverwant in opgaande of dalende lijn, heeft recht op een sociaal tarief indien hij recht heeft op één van volgende tegemoetkomingen:

- een tegemoetkoming aan personen met een handicap op basis van minstens 65% arbeidsongeschiktheid
- een tegemoetkoming voor hulp van derde
- een inkomensvervangende tegemoetkoming
- een integratietegemoetkoming categorie 2,3,4 of 5.
- een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden categorie 2,3,4 of 5.

Hoe?

De aanvraag moet schriftelijk of persoonlijk worden ingediend bij de plaatselijke elektriciteits- en gasmaatschappij.

De aanvraag dient vergezeld te zijn van het bewijs dat u één van de hierboven vermelde tegemoetkomingen ontvangt.

In de toekomst zou, via de kruispuntbank, dit sociaal tarief automatisch worden toegekend.

2.2.4 Vrijstelling waterheffing

Wat?

Een aantal personen betalen omwille van sociale redenen geen heffing op afvalwater.

Wie?

Volgende personen hebben recht:

- personen met een handicap die een inkomensvervangende tegemoetkoming, een integratietegemoetkoming of een tegemoetkoming hulp aan bejaarden krijgen
- personen die samenwonen met een persoon met een handicap die verlengd minderjarig verklaard werd en die een tegemoetkoming ontvangt
- bejaarden die een gewaarborgd inkomen genieten
- personen die het leefloon genieten

De vrijstelling bekom je voor de plaats waar je gedomicilieerd bent. Het waterverbruik moet op naam van de betrokkene die de vrijstelling geniet gefactureerd zijn, behalve voor een verlengd minderjarige.

Hoe?

Wie niet automatisch vrijgesteld wordt, kan schriftelijk een vrijstellingsaanvraag indienen bij de eigen drinkwatermaatschappij.

2.2.5 Kabeldistributie

Afhankelijk van de kabeldistributiemaatschappij wordt er een verlaagd tarief voorzien voor personen met een handicap. De maatschappij beslist zelf of ze dit toekennen en hoeveel deze tussenkomst bedraagt. Men neemt best contact op met de eigen maatschappij om te weten of zij dit toekennen en om de toekenningsvoorwaarden te kennen.

2.3 Fiscaal

2.3.1 Vermindering onroerende voorheffing

Wat?

Een forfaitaire vermindering van de onroerende voorheffing.

Wie?

Deze vermindering wordt toegekend aan huurders en eigenaars met inwonende gezinsleden met een handicap of met twee of meer kinderbijslaggerechtigde kinderen. Voorwaarde is dat de persoon met een handicap op 1 januari van het aanslagjaar zijn officiële woonplaats heeft in de betreffende woning.

Worden als persoon met een handicap beschouwd:

- Personen met een vermindering van verdienvermogen tot één derde of minder van wat een valide persoon kan verdienen op de algemene arbeidsmarkt (stemt overeen met personen die recht hebben op een inkomensvervangende tegemoetkoming)
- Personen met een vermindering van zelfredzaamheid van ten minste 9 punten (stemt overeen met personen die recht hebben op een integratietegemoetkoming, categorie 2)
- Personen met een blijvende lichamelijke of verstandelijke handicap of een permanente werkonbekwaamheid van ten minste 66%
- Personen van wie het verdienvermogen na de periode van primaire arbeidsongeschiktheid in de verplichte ziekteverzekering verminderd is tot een derde of minder

Opmerking:

De handicap moet vastgesteld zijn vóór de leeftijd van 65 jaar.

De handicap moet vóór 1 januari van het aanslagjaar vastgesteld zijn.

Hoe?

Eigenaars van een woning die recht hebben op deze vermindering, krijgen deze automatisch toegekend op hun aanslagbiljet. In dit geval moet de belastingplichtige de vermindering niet aanvragen.

Voor huurders die recht hebben op de vermindering, moet de eigenaar van de huurwoning het bedrag van de vermindering jaarlijks aftrekken van de huurlast. Daarvoor moet de huurder, best samen met de eigenaar van de huurwoning, zich met de nodige aanmeldingsformulieren melden bij de Belastingdienst voor Vlaanderen, Onroerende voorheffing.

Een huurder die verhuist, moet geen nieuwe aanvraag meer indienen.

Men richt zich tot:

Belastingdienst voor Vlaanderen, Onroerende Voorheffing
Bauwensplaats 13 bus 2
9300 Aalst
tel: 078/15.30.15.
e-mail : info@onroerendevoorheffing.be

Voordeel?

Voor de berekening van het bedrag van de vermindering telt een persoon met een handicap voor 2 kinderen ten laste.

2.3.2 Vermindering en/of vrijstelling BTW bij aankoop auto

Wat?

Personen met een handicap kunnen voor hun wagen de volgende fiscale voordelen genieten:

- verlaagd BTW-tarief van 6% in plaats van 21% bij aankoop van een wagen, ook van de onderdelen, uitrustingsstukken en toebehoren en bij onderhouds- en herstellingswerken aan de wagen.
- teruggave van het BTW-bedrag betaald voor het verkrijgen van een wagen (= de resterende 6%).
- vrijstelling van de belasting op de inverkeerstelling.
- vrijstelling van de jaarlijkse verkeersbelasting.
- vrijstelling van de accijnscompenserende belasting.

Deze voordelen kunnen slechts voor 1 voertuig tegelijk toegepast worden, op voorwaarde dat het voertuig als vervoermiddel van de persoon met een handicap gebruikt wordt gedurende:

- de duur van de inschrijving van het voertuig op zijn naam (voor een minderjarige op naam van zijn wettelijk vertegenwoordiger) wat de verkeersbelasting, de accijnscompenserende belasting en de belasting op de inverkeerstelling betreft;
- een periode van 3 jaar wat de BTW betreft. Indien het voertuig gedurende de periode van 3 jaar voor andere doeleinden gebruikt wordt of wordt afgestaan of verkocht, dient men een gedeelte van de bespaarde BTW terug te betalen.

Opmerking

Enkel personenwagens, auto's voor dubbel gebruik (type stationwagen), minibussen en - in uitzonderlijke situaties - lichte vrachtwagens kunnen hiervoor in aanmerking komen.

Wie?

Personen die ofwel:

- volledig blind zijn;
- volledig het gebruik van de bovenste ledematen hebben verloren door verlamming of amputatie;
- een blijvende invaliditeit die rechtstreeks toe te schrijven is aan de onderste ledematen van minstens 50%;
- oorlogsinvalide zijn en een invaliditeitspensioen genieten van 50%.

Belangrijke voorwaarde is dat de wagen bestemd is voor het persoonlijk gebruik van de persoon met een handicap. Dit betekent dat de wagen enkel gebruikt wordt als de persoon met een handicap vervoerd wordt of om, na het afzetten van deze persoon, terug te keren. De auto mag niet voor andere doeleinden gebruikt worden. Voor minderjarigen en voor personen met het statuut van verlengde minderjarigheid mag de wagen ook in afwezigheid van deze personen gebruikt worden door de wettelijke vertegenwoordiger op voorwaarde dat het huishouden niet over een andere wagen beschikt.

Hoe?

- aanvraag van verlaagd BTW-tarief van 6% bij aankoop van een voertuig
Men richt een aanvraag tot het BTW-kantoor van het ambtsgebied waarin de persoon met een handicap zijn woonplaats heeft. De aanvraag moet voorzien zijn van het vereiste invaliditeitsattest, van de technische gegevens van de wagen en van de identiteit van de verkoper.
Indien het verlaagd tarief wordt toegekend, krijgt de betrokkene het document 716. Dit bestaat uit 4 exemplaren: één voor de verkoper, een tweede dat bewaard wordt op het BTW-kantoor en twee exemplaren die men nodig heeft voor de aanvraag voor teruggave van betaalde bedrag aan BTW (de resterende 6%).
- aanvraag voor teruggave van betaalde bedrag aan BTW
Na aankoop van de wagen kan men het betaalde bedrag aan BTW terugvorderen bij het BTW-controlekantoor. Daartoe stuurt de betrokkene de twee hogervernoemde overblijvende exemplaren terug naar het BTW-kantoor, samen met de factuur, de bijzondere BTW-aangifte of het invoerdocument van de wagen. Deze aanvraag moet binnen 3 jaar na aankoop worden ingediend.
- aanvraag verlaagd BTW-tarief van 6% bij aankoop van onderdelen, toebehoren en uitrustingsstukken, onderhouds- en herstellingswerken
Hiervoor moet men zich eveneens wenden tot het BTW-controlekantoor.
- aanvraag voor vrijstelling van belasting op inverkeerstelling, vrijstelling van jaarlijkse verkeersbelasting en vrijstelling van accijnscompenserende belasting

De aanvraag moet worden ingediend bij de bevoegde gewestelijke directeur van de Directe Belastingen (adres terug te vinden op het laatste aanslagbiljet van de inkomstenbelastingen).

2.3.3 Vermindering personenbelasting

Wat?

De belastingplichtige van wie het gezin één of meer personen met een handicap telt, heeft recht op één of meerdere toeslagen op de belastingvrije som. De toeslag kan toegekend worden voor kinderen met een handicap ten laste maar ook voor de belastingplichtige zelf en voor andere personen met een handicap in het gezin.

Wie?

De toekenningsvoorwaarden zijn dezelfde als deze voor de vermindering van onroerende voorheffing (zie: 2.3.1 Vermindering onroerende voorheffing).

Hoe?

De belastingplichtige moet op zijn aangifte in de personenbelasting vermelden welke personen die van zijn gezin deel uitmaken, een handicap hebben. Hij moet hiervan het bewijs leveren aan de hand van een officieel attest. Als de belastingplichtige over geen enkel geldig attest beschikt, dan kan men bij de plaatselijke taxatiedienst van de belastingen een formulier bekomen voor een aanvraag van een medisch onderzoek en dit ingevuld naar deze dienst terugsturen. De belastingdienst zal het document doorsturen naar de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid die dan het geneeskundig onderzoek zal uitvoeren.

Voordeel?

- voor kinderen met een handicap ten laste:
Het kind met een handicap telt voor twee bij de berekening van het aantal kinderen ten laste (het krijgt de toeslag voor de eigen rang en die van de volgende rang).

De toeslagen bedragen voor het aanslagjaar 2006:

eerste kind	1230,00 €
tweede kind	3160,00 €
derde kind	7080,00 €
vierde kind	11450,00 €
bijkomend kind	4370,00 €

- voor andere personen met een handicap dan kinderen:
Deze toeslag geldt voor elke belastingplichtige met een handicap (de echtgenoot of de alleenstaande belastingplichtige) en voor elke andere persoon met een handicap die fiscaal ten laste is (ouders, grootouders, broers, zusters, ...).
Deze toeslag bedraagt 1230,00 € voor het aanslagjaar 2006.

De bedragen van de verhoogde vrijstelling worden elk jaar aanpast!

2.3.4 vermindering van registratierechten

Vanaf 1 januari 2002 is in het Vlaams Gewest het registratierecht op verkoop van 12,5% tot 10% verminderd en wordt tot 5% verminderd wanneer de belastingplichtige een huis koopt waarvan het kadastraal inkomen niet meer bedraagt dan 745,00 €. Dit maximumbedrag wordt verhoogd in functie van het aantal kinderen ten laste. Kinderen met een handicap worden ook hier beschouwd als 2 kinderen ten laste.
(dit tarief geldt enkel voor overeenkomsten gesloten vanaf 1 januari 2002)

2.3.5 vermindering van successierechten

Wat?

Personen met een handicap die een erfenis krijgen, moeten minder successierechten betalen. De vrijstelling houdt rekening met de aard van de erfenis (in rechte lijn of tussen andere personen), de leeftijd en met het verminderd verdienvermogen van de betrokkene.

Door middel van een berekening die rekening houdt met de hierboven omschreven factoren, bekomt men het vrijgestelde bedrag.

De vermindering wordt eerst toegepast op het netto onroerend gedeelte van de erfenis. Is de vrijstelling dan nog niet volledig uitgeput, dan wordt het restant toegepast op het netto roerend gedeelte.

Wie?

De vrijstelling is van toepassing voor personen die vóór de leeftijd van 65 jaar een handicap verworven hebben. Handicap wordt hier op dezelfde manier bepaald als bij de vermindering van de personenbelasting of onroerende voorheffing (zie: 2.3.1. onroerende voorheffing en 2.3.5. vermindering personenbelasting).

Hoe?

De betrokkene moet bij zijn aangifte van nalatenschap een officieel attest als bewijs van zijn invaliditeit toevoegen.

Meer informatie hierover kan men bekomen bij:

Federale Overheidsdienst Financiën
Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen
adres: North Galaxy - bus 50, Koning Albert II-laan 33
1030 Brussel
tel: 02/336.28.53.
e-mail: info.acedakred@minfin.fed.be

3. Voordelen via de gemeente

Deze is verschillend van gemeente tot gemeente. Ook het OCMW geeft bepaalde voordelen. Het is best te informeren welke tussenkomsten er bestaan voor personen met een handicap bij je eigen gemeentebestuur.

Enkele voordelen die kunnen bestaan zijn:

- een mindermobielen centrale. Een mindermobielen centrale is er voor mensen die moeilijkheden hebben om zich te verplaatsen: bejaarden, minder-validen, mensen in een sociale noodsituatie. Om diverse redenen kunnen zij vervoer aanvragen zoals: winkelen, hobbyclub, kapper, familie- of vriendenbezoek, dokters- of ziekenbezoek.
- het geven van een sociaal pedagogische toelage. (bv. In Wuustwezel: Deze toelage wordt toegekend aan ouders of personen belast met de opvoeding van mindervalide kinderen die minstens 1 jaar in Wuustwezel wonen. Ze kan aangevraagd worden voor kinderen die ouder dan 1 jaar en jonger dan 25 jaar zijn en minstens 66% gehandicapt zijn. Het gaat om een toelage van 125 euro per jaar. De aanvraagformulieren moeten terugbezorgd worden voor 1 juli van het betreffende jaar, vergezeld van de nodige bewijsstukken (deze bewijsstukken moeten alleen bij de eerste aanvraag voorgelegd worden).
- Het geven van een tussenkomst voor het zelf brengen van een kind met een handicap naar zijn school of dagverblijf. (bv. In Essen)

4. Voordelen via de provincie

Aan de meeste voordelen is een inkomensgrens gekoppeld. Meer informatie kunt u krijgen op de dienst Welzijn van de Provinciebesturen.

- Antwerpen: 03/240.50.11
- Limburg: 011/23.72.26
- Oost Vlaanderen: 09/267.75.00
- Vlaams Brabant: 016/26.73.02.
- West Vlaanderen: 050/40.32.93

4.1 Provincie Antwerpen

Meer info dan in deze bundel weergegeven, kunt u bekomen bij
mevr. Yvette Jacobs   telefoon 03-240.56.36
e-mail annemie.yvette.jacobs@welzijn.provant.be

4.1.1 Premie voor ouders die hun kind thuis zelf opvoeden

Wat?

Doel van de premie is om ouders aan te moedigen om hun kind met een handicap thuis op te voeden zodat het in hun eigen gezin kan opgroeien door hun extra financieel te ondersteunen.

Wie?

De toelage wordt toegekend voor een kind dat minimum 66 % lichamelijk en/of geestelijk gehandicapt is, met een maximum leeftijd van 25 jaar. Ook kinderen met mucoviscidose (ongeacht de graad van handicap) komen in aanmerking. Het netto-belastbaar gezinsinkomen van 2 jaar voor de aanvraag van de aanvrager én diens partner niet hoger zijn dan 21.160 euro (geldig vanaf 1 januari 2006;) verhoogd met 10% voor elke persoon ten laste.

Hoe.

Een aanvraagformulier kan opgevraagd worden bij:
Departement Welzijn, Onderwijs en Veiligheid
Dienst Welzijn
Boomgaardstraat 22 - bus 101
2600 Berchem-Antwerpen
Tel : 03-240 61 61 - Fax : 03-240 61 62

Opgelet

De toelage moet vóór 1 mei aangevraagd worden

Voordeel

De tegemoetkoming bedraagt 300 euro voor de kinderen die thuis verblijven en 150 euro voor kinderen die een school, een semi-internaat of een dagcentrum bezoeken. In bepaalde gevallen kan een gedeelte van bovenvermelde bedragen worden uitgekeerd

Meer info kunt u bekomen bij mevr. Yvette Jacobs
telefoon 03-240.56.36 of via e-mail yvette.jacobs@welzijn.provant.be

5. Huisvesting

5.1 Premie Vlaamse Gemeenschap: woning-aanpassingspremie

Wat?

Als u de woning aanpast aan de bijzondere behoeften van een persoon met een handicap, dan kan u daarvoor een aanpassingspremie aanvragen.

Wie?

- Uzelf, uw partner of een inwonend gezinslid is ouder dan 60 jaar of heeft een handicap (aangetoond met een medisch getuigschrift).
- Het netto-belastbaar inkomen van de persoon met een handicap mag drie jaar voor de aanvraag niet meer bedragen dan 20.000 euro. Per persoon ten laste mag u daar 1000 euro bijtellen. *Er is sprake van dat het bedrag (inkomen) van 20.000 euro wordt opgetrokken naar 25.000 euro en dat het bedrag van 1000 euro (per persoon ten laste) wordt opgetrokken naar 2300 euro, maar dit is momenteel nog niet goedgekeurd.*
- De aanvrager heeft de woning als hoofdverblijfplaats
- Eigenaars-bewoners
U kunt een premie krijgen als u volle eigenaar, vruchtgebruiker, of mede-eigenaar bent van de woning, of dat u een recht van bewoning hebt,
- Huurders
Als u de woning huurt met een contract van meer dan drie jaar. De kosten worden gedragen door de inwoner. Daarom moeten de facturen op de naam van de inwoner opgesteld zijn.
- Eigenaars-verhuuders
Er is een speciale regeling voor eigenaars die hun woning verhuren aan een Sociaal Verhuurkantoor (=SVK). Als de eigenaar aan deze woning werkzaamheden uitvoert of laat uitvoeren door het SVK, kunt u onder bepaalde voorwaarden dezelfde premie krijgen.
- Het kadastraal inkomen van de woning is niet hoger dan 1200 euro.
- Het moet gaan om noodzakelijke aanpassingen aan de technische of sanitaire installatie of aan de constructie van de woning om de woning toegankelijk te maken voor rolstoelgebruikers, of om de persoon met een handicap zelfstandig te laten wonen.
- De kostprijs van de werken moet minstens 1200 euro bedragen.

Hoe?

U kunt de premie aanvragen zodra de werkzaamheden voltooid zijn en als u al in de woning woont. De facturen mogen nog geen jaar oud zijn. Voor aanvraagdocumenten kan u terecht bij de dienst huisvesting van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in uw provincie.

Dienst Huisvesting Antwerpen
Vlaams Administratief Centrum
Copernicuslaan 1 bus 4
2018 ANTWERPEN
tel: 03/224.61.16

Dienst Huisvesting Oost-Vlaand.
Gebr. Van Eykstraat 4-6
9000 GENT
tel: 09/265.46.50

Dienst Huisvesting West-Vlaand.
Werkhuisstraat 9
8000 BRUGGE
tel: 050/44.29.02

Dienst Huisvesting Limburg
Taxandria-Center
Gouverneur Roppesingel 25
3500 HASSELT
tel: 011/26.41.75

Dienst Huisvesting Vlaams-Brabant
Blijde Inkomstraat 103-105
3000 LEUVEN
tel: 016/24.97.77

Voordeel?

De premie bedraagt 50% van de kostprijs van de werken, met een maximale tegemoetkoming van 1250 euro. Dit bedrag wordt uitbetaald na voorlegging van een factuur als bewijs van de gedane werken.

6. Vervoer

6.1. Reizen met de trein

De NMBS heeft een brochure samengesteld met praktische informatie voor reizigers met een handicap: 'Gids voor de reiziger met beperkte mobiliteit'. Er is een lijst opgenomen van de stations met een overzicht van de voorzieningen die er zijn. Die gids is in alle stations te verkrijgen. U kan hem ook raadplegen op de website van de NMBS: www.b-rail.be.

6.1.1. Nationale verminderingskaart op het openbaar vervoer

Wat?

Een verminderingskaart op nationaal openbaar vervoer bij de NMBS. Deze kaart is maximum 10 jaar geldig.

Wie?

Blinden en slechtzienden met een blijvende ongeschiktheid van tenminste 90% ten gevolge van een oogaandoening, hebben recht op een Nationale verminderingskaart op het openbaar vervoer.

Hoe?

Deze kaart kan enkel worden aangevraagd met een speciaal formulier. Dit formulier vindt u in de brochure 'Gids voor de Reiziger met beperkingen' of bij uw gemeentebestuur.

U vult dit formulier in en stuurt het op naar de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid (Dienst attesten, Zwarte Lievrouwstraat 3c, 1000 Brussel).

Voordeel?

In België reist de persoon met een visuele handicap gratis in 2de klas, zonder vervoerbewijs, evenals de blindengeleidehond.

Indien de persoon met een handicap in 1ste klas wenst te rijden, betaalt hij het normale tarief.

Opmerkingen:

De nationale verminderingskaart op het openbaar vervoer kan tegelijk gebruikt worden met de kaart 'kosteloze begeleider'.

6.1.2. Voorrangkaart voor een zitplaats in de trein

Wat?

Op vertoon van deze kaart heeft u voorrang bij het innemen van een zitplaats, in 1^e of in 2^e klas, aangeduid met een bepaald teken.

U dient steeds in het bezit te zijn van een geldig vervoerbewijs. Deze kaart geeft GEEN recht op een reductie op de prijs van een vervoerbewijs.

Wie?

Voor iedereen die het moeilijk heeft om (lang) recht te blijven staan.

Hoe?

U vindt een speciaal aanvraagformulier in de brochure 'Gids voor de Reiziger met beperkingen'. Deze gids is gratis beschikbaar in elk station.

Dit aanvraagformulier moet vergezeld zijn van een medisch attest, waarin uw geneesheer verklaart:

- dat u niet lang recht mag staan
- wat hiervan de medische oorzaken zijn
- voor welke periode de kaart wordt aangevraagd (met een maximum van 5 jaar)

U dient in om het even welk station uw aanvraag in of stuurt deze op naar de NMBS - Directie Reizigers. Als u in aanmerking komt, wordt u uitgenodigd om de kaart af te halen. U geeft een recente pasfoto af en betaalt € 4 administratiekosten.

Voordeel?

Op vertoon van deze kaart heeft u voorrang bij het innemen van een zitplaats, in 1e of in 2e klas, aangeduid met een bepaald teken.

6.1.3. Kaart “kosteloze begeleider”

Wie?

Personen die niet alleen kunnen reizen omwille van één van de volgende redenen:

- een vermindering van zelfredzaamheid met tenminste 12 punten volgens de handleiding voor de evaluatie van de graad van zelfredzaamheid
- een blijvende invaliditeit of arbeidsongeschiktheid van minstens 80%
- een blijvende invaliditeit rechtstreeks toe te schrijven aan de onderste ledematen die tenminste 50% bedraagt
- een volledige verlamming of amputatie van de bovenste ledematen
- een integratietegemoetkoming categorie III of IV

hebben recht op een kaart “kosteloze begeleider”.

Hoe?

U vindt een speciaal aanvraagformulier in de brochure 'Gids voor de Reiziger met beperkte mobiliteit' die gratis beschikbaar is in elk station.

Bij deze aanvraag voegt u een attest (origineel of kopie) toe van één van de volgende instellingen:

- de Bestuursdirectie van de uitkeringen aan personen met een handicap (Dienst Attesten) van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid
- de Rechtbanken die een invaliditeit erkend hebben
- de verzekeringsinstellingen die een vergoeding uitkeren op basis van een erkende invaliditeitsgraad
- het Fonds voor Arbeidsongevallen
- het Fonds voor Beroepsziekten
- de erkende voorzorgskassen voor mijnwerkers die een vergoeding uitbetalen op basis van een erkend invaliditeitspercentage
- de Administratie van de pensioenen van de Federale Overheidsdienst Financiën voor personen die een pensioen genieten op basis van een erkend invaliditeitspercentage
- de instellingen die een verhoogde kinderbijslag uitbetalen (kinderbijslagfondsen)
- de officiële instellingen van de lidstaten van de EU die een vergoeding uitbetalen en waarvan de gelijkwaardigheid van het getuigschrift werd erkend

U dient in om het even welk station uw aanvraag in of stuurt deze op naar de NMBS - directie reizigers (Bureau B-RZ 021 sectie 13/5, Hallepoortlaan 40, 1060 Brussel). Indien u voldoet aan de voorwaarden, wordt je uitgenodigd om de kaart te komen afhalen in uw station naar keuze. U geeft een recente pasfoto af en betaalt € 4 administratiekosten.

Voordeel?

Deze kaart biedt de gehandicapte de mogelijkheid samen te reizen met een ander persoon met één enkel vervoerbewijs. De persoon met een handicap dient een vervoerbewijs geldig in 1ste of 2de klas te hebben, en uw begeleider reist gratis in dezelfde klas en op hetzelfde traject.

Deze kaart is geldig voor maximum 10 jaar (tenzij uw attest een einddatum van ongeschiktheid vermeldt) en kan gebruikt worden op het volledige NMBS-net, evenals op de lijnen van vervoermaatschappijen De Lijn en TEC. Indien u uw reis begint in een Belgisch station, is de kaart geldig in de Benelux .

U kunt eveneens gebruik maken van de minibus van de MIVB (02/515 23 65).

Opmerkingen:

- Een persoon die gratis reist, kan geen gratis begeleider meenemen in de trein:
- vraagt u deze kaart aan voor een kind jonger dan 12 jaar, dan dient het kind in het bezit te zijn van een geldig vervoerbewijs. Is het kind in bezit van een kaart 'Grote Gezinnen', dan reist het op vertoon van deze kaart gratis in 2^e klas. Deze kaart geldt dan als geldig vervoerbewijs en geeft recht op een gratis begeleider.
- u kan deze kaart tegelijk gebruiken met de "nationale verminderskaart op het openbaar vervoer" (van de FOD Sociale Zekerheid, voor blinden en slechtzienden).

6.1.4. W.I.G.W.-reductiekaart

Wat?

De WIGW-verminderskaart bestaat uit een moederkaart en een valideringsbiljet. De moederkaart (met de toekenningsvoorwaarden van de vermindering, uw pasfoto, uw naam, voornaam en geboortedatum) is 10 jaar geldig. Het valideringsbiljet is 1 jaar geldig. (Bent u 65 jaar of ouder, dan ontvangt u automatisch een valideringsbiljet voor 5 jaar).

Wie?

Voor alle personen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming in de terugbetaling van de gezondheidskosten evenals voor hun personen ten laste.

Hoe?

U geeft in het station een origineel attest van uw mutualiteit (met logo in kleur) af, waarin uitdrukkelijk vermeld staat dat u het WIGW-statuut geniet. U geeft ook een recente pasfoto af. De WIGW-kaart wordt gratis afgeleverd.

Het attest van uw mutualiteit blijft 3 maanden geldig vanaf datum van aflevering.

Wenst u een WIGW-verminderingkaart voor uzelf en uw personen ten laste, dan dienen de namen van alle begunstigden op dit attest te staan.

Voordeel?

Op vertoon van deze kaart geniet de persoon met een handicap 50% korting in 2e klas.

6.2. De Lijn

Voor alle informatie kan u ook steeds terecht op het centrale nummer van De Lijn: 070/220 200 of op de website: www.delijn.be.

6.2.1: Gratis abonnement

Wie?

Voor Personen met een handicap die:

- ingeschreven zijn bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap OF
- een uitkering krijgen van de Federale Overheidsdienst voor Sociale Zekerheid (en in Vlaanderen wonen)

Hoe?

U krijgt automatisch een gratis Buzzy Pazz of OMnipas toegestuurd met de post.

Indien u dit niet automatisch gekregen hebt, neemt u contact op met De Lijn - Dienst Abonnementen.

Voordeel?

U rijdt gratis met bus en tram.

6.2.2 Gratis rijden zonder vervoersbewijs

Mensen met een visuele handicap rijden gratis op bus en tram op vertoon van de Nationale verminderingskaart op openbaar vervoer (uitgekeerd door de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid).

6.2.3 Kaart voor kosteloze begeleider

Met deze kaart reist de begeleider van de persoon met een handicap gratis, in dezelfde klassen en op hetzelfde traject als de persoon met een handicap.

De persoon met een handicap dient wél een vervoersbewijs tegen normaal tarief kopen.

De kaart is geldig op het volledige net van de NMBS, De Lijn en het TEC.

U kan deze kaart aanvragen bij De Lijn, dienst Abonnementen. U dient bij de aanvraag een medisch attest te voegen, waarop de graad van de handicap vermeld staat.

6.2.4 WIGW-vermindering

Wat?

Mensen met een WIGW-statuuut hebben recht op vermindering. U kan kiezen tussen een Lijnkaart % (per rit te gebruiken) of een jaarabonnement.

Wie?

Voor houders van een geldige WIGW-kaart (zie 2.1.3.1 WIGW-statuuut)

Hoe?

U kan uw abonnement schriftelijk aanvragen bij De Lijn (Dienst Abonnementen) of in een Lijnwinkel. Bij het aanvraagformulier dient u ook een kopie te voegen van uw geldige identiteitskaart en van uw WIGW-kaart.

De Lijnkaart% kan u overal kopen waar gewone lijnkaarten verkocht worden.

Voordeel?

U kan voor 25 euro een abonnement van 12 maanden kopen (normale prijs: € 157 of € 199).

U kan ook tot de helft goedkoper rijden met een "Lijnkaart %".

6.3. Taxicheques

Wat?

Met deze cheques kunnen personen met een handicap zich aan halve prijs met een taxi verplaatsen.

Wie?

De voorwaarden waaraan u moet voldoen, verschillen van gemeente tot gemeente.

Veel voorkomende voorwaarden zijn:

- ouder dan 16 zijn
- een blijvende invaliditeitsgraad hebben van 80 %
- 2 punten of meer scoren in de rubriek verplaatsingsmogelijkheden in het kader van de wetgeving betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap en
- een blijvende invaliditeit van minstens 50% hebben voortvloeiend uit een handicap van de onderste ledematen
- het WIGW-statuuut hebben
- ...

U kan best contact opnemen met uw gemeentebestuur om de specifieke voorwaarden van uw gemeente op te vragen.

Hoe?

De aanvraagprocedure verschilt van gemeente tot gemeente.

Meestal kan u de taxicheques aankopen in uw districtshuis of gemeentehuis. Vaak moet u eerst een aanvraag indienen op vertoon van uw identiteitskaart en uw attest van invaliditeit (van de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid).

Voordeel?

U rijdt met een taxi aan de helft van de prijs.

6.4. Minder Mobielen Centrale (het O.C.M.W.)

Wat?

De Minder Mobielen Centrale is een vervoerdienst, georganiseerd vanuit het O.C.M.W., voor mensen met verplaatsingsproblemen en een beperkt inkomen. Het transport gebeurt door vrijwillige chauffeurs, in ruil voor een beperkte vergoeding.

Wie?

Voorwaarden om gebruik te kunnen maken van de Minder Mobielen Centrale:

- U kan geen gebruik maken van openbaar vervoer omwille van ouderdom, ziekte of handicap
- U kan zelf, mits hulp, in en uit de wagen stappen
- Het vervoer is occasioneel
- Uw netto belastbaar inkomen per maand is lager dan tweemaal het leefloon (Het leefloon bedraagt voor alleenstaanden: 625,60€/maand, voor samenwonenden: 417,07€/maand en voor personen met gezinslast: 834,14€/maand.)

Hoe?

Per jaar betaalt u een vast bedrag aan lidgeld aan de Minder Mobielen Centrale van uw OCMW (verzekering 'burgelijke aansprakelijkheid' is inbegrepen). Dit lidgeld bedraagt 7 euro.

Elke rit kan enkel telefonisch aangevraagd worden op de centrale (van het OCMW). U vraagt dit best na bij uw eigen gemeente. Per gemeente zijn er immers verschillende openingsuren en regels.

Voordeel?

Een rit kost u gemiddeld € 0,28 per kilometer (met een minimum van een aantal km). De kostprijs varieert van OCMW tot OCMW.

6.5. Andere vervoersdiensten

Er bestaan nog andere vervoersdiensten. Vaak gaat het om VZW's die een aangepaste vervoersdienst voor mensen met een handicap organiseren, meestal verbonden aan gemeentebesturen. (bijv: Antwerpse Rolkar, ...). De voorwaarden, regelingen en prijzen van deze diensten zijn echter zeer verschillend. Voor meer informatie kan u terecht bij uw districtshuis of het OCMW van uw gemeente. Ook de gemeentelijke websites bieden soms een overzicht van vervoersdiensten.

7. Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Sinds 1 april 2006 is Beter Bestuurlijk Beleid een realiteit. *Het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap wordt het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.*

De doelstelling van het 'Vlaams Agentschap' is dezelfde als die van het vroegere 'Vlaams Fonds', namelijk: mensen trachten te helpen, die zich omwille van een handicap minder makkelijk dan anderen kunnen integreren in onze samenleving.

Een groot aantal van deze opdrachten wordt concreet vertaald in diverse vormen van individuele dienstverlening en de coherente uitbouw van voorzieningen. Er zijn drie grote categorieën:

- individuele materiële bijstand;
- opleiding en tewerkstelling;
- opvang, behandeling en begeleiding in aangepaste, collectieve voorzieningen en diverse vormen van dienstverlening waardoor de persoon met een handicap thuis kan blijven wonen.

7.1 Subsidiëren van collectieve voorzieningen

Let wel: het Vlaams Agentschap beschikt niet over eigen collectieve voorzieningen, maar erkent en subsidieert voorzieningen, die opgericht werden door het privé-initiatief of de lokale overheid.

Collectieve voorzieningen die het Vlaams Agentschap erkent en subsidieert:

- centra voor vroegdetectie en oriëntering
- centra voor observatie, oriëntering en medische, psychologische en pedagogische behandeling (voor minderjarigen)
- internaten en semi-internaten (voor minderjarigen)
- diensten voor plaatsing in gezinnen
- diensten voor thuisbegeleiding
- tehuizen voor kort verblijf
- gezinsvervangende tehuizen (tehuizen voor werkenden) en de bezigheid- en/of nursingtehuizen (tehuizen voor niet-werkenden) voor meerderjarigen
- dagcentra voor meerderjarigen
- diensten voor begeleid wonen (meerderjarige mentaal gehandicapte personen)
- diensten voor zelfstandig wonen (lichamelijk gehandicapte personen)
- centra voor gespecialiseerde voorlichting bij studie- en beroepskeuze (de zogenaamde oriënteringscentra)
- centra voor gespecialiseerde beroepsopleiding
- beschutte werkplaatsen

Opgelet

voorzieningen voor minderjarigen nemen personen met een handicap op tot 21 jaar, die voor meerderjarigen richten zich tot mensen vanaf 18 jaar.

7.3 Individuele materiële bijstand

Wat?

De individuele materiële bijstand (= IMB) verwijst naar een financiële tussenkomst voor hulpmiddelen en aanpassingen die de beperkingen als gevolg van een handicap opvangen. Concreet kan het Vlaams Agentschap kosten terugbetalen die gemaakt werden voor het aanpassen van de woning aan de noden van de persoon met een handicap, en/of voor het aanschaffen van hulpmiddelen die personen met een handicap kunnen helpen bij:

- **Verplaatsing:** rolstoel, aanpassing wagen, witte stok, tiltoestellen, liften, geleidehond...
- **Communicatie:** doventelefoon, doventolken, TV-loupes, hoortoestellen, brailleschrijfmachines ...
- **Dagelijkse bezigheden:** douche- en toiletmateriaal, speciale bedden, speciale tafels, zetels en stoelen ...

Het gevraagde hulpmiddelen moet kunnen bijdragen tot de sociale integratie van de persoon met een handicap. Het Vlaams Agentschap baseert zich op 6 categorieën:

1. aanpassing van een woning
2. mobiliteit - verplaatsingsmiddelen
3. communicatiemiddelen
4. pedagogische hulp bij hoger onderwijs
5. diverse hulpmiddelen die u in huis nodig heeft, zoals: speciale bedden, anti-decubituskussens, til- en verplaatsingssystemen, toilet- of WC-stoel ...
6. incontinentiemateriaal (vanaf de leeftijd van 4 jaar), o.a. pampers

Opmerking

Na amper twee jaar wordt de reglementering op de terugbetaling van hulpmiddelen en aanpassingen door het Vlaams Agentschap ingrijpend gewijzigd. Een verkorting van de wachttijden en een beheersing van het budget, zijn de achterliggende motieven. De nieuwe regeling is ook van toepassing op mensen met een handicap die reeds eerder een Vlaams Agentschap-beslissing Materiële Bijstand hadden.

De bijstandstermijn van vier jaar wordt afgeschaft. Voor de invoering van de nieuwste reglementering werd gewerkt met bijstandskorven. De bijstandskorf blijft dus nog wel bestaan, maar wordt niet langer gekoppeld aan de periode van vier jaar.

Wie?

Alle personen met een handicap die door middel van hulpmiddelen zijn of haar beperkingen kan verminderen of opheffen, en op die manier meer mogelijkheid heeft tot sociale integratie. De persoon moet inschrijfbaar zijn bij het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap of vóór zijn 65 jaar reeds ingeschreven zijn bij het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap, het Rijksfonds of het Fonds 81.

Opgelet

De nieuwe regel geldt voor mensen die vanaf 1 juli 2004 een aanvraag doen. Zij krijgen dus nog wel een bijstandskorf, maar deze heeft geen eindduur. Wie reeds een beslissing lopende had voor 1 juli, behoudt de korf van vier jaar. Op het moment van een nieuwe aanvraag wordt een tweede korf zonder eindduur toegekend.

Hoe?

Stap 1: De aanvraag:

Voor de aanvraag hebt u 2 documenten nodig, nl.

- het A001-aanvraagformulier (=A001): Dit omvat formele gegevens van de persoon met een handicap en/of wettelijke vertegenwoordiger.
- Een gespecialiseerd Multi-disciplinair verslag (=GMDV): Er wordt bekeken welke hulpmiddelen tegemoet kunnen komen aan de beperkingen van de persoon. Dan maakt men per categorie een adviesrapport dat gebaseerd is op de noodzaak, de meerkost, de doelmatigheid en de gebruiksfrequentie van de gevraagde hulpmiddelen.

Het GMDV bevat naast de adviesrapporten ook een persoonsbeeld van de persoon met een handicap, eventuele offerte(s), bijkomende informatie over het gevraagde hulpmiddel ...

Enkel diensten, erkend door het Vlaams Agentschap, zijn bevoegd om dit GMDV te maken. Zo 'n dienst noemt men IMB - multi-disciplinaire team (=IMB-MDT). Dit zijn o.m. enkele mutualiteiten, diensten voor geestelijke gezondheidszorg, ziekenhuizen ... Zij doen dit gratis.

Het aanvraagformulier en de adressen van de IMB-MDT 's, kan u opvragen bij het Vlaams Agentschap (www.vlafo.be).

Stap 2: De behandeling van uw aanvraag:

Het aanvraagformulier wordt voor of samen met het GMDV opgestuurd naar het Vlaams Agentschap. U zal hierover bericht krijgen van het Vlaams Agentschap. *Gelieve dan het IMB-MDT hierover in te lichten. Indien de hulpvraag van de persoon met de handicap zo ingewikkeld is, kan er ook beroep worden gedaan op een Kennis- en ondersteuningscentrum (= KOC)*

Zodra de beide documenten op de provinciale afdeling van het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap zijn toegekomen en volledig zijn, wordt de aanvraag beoordeeld door de provinciale evaluatiecommissie (=de PEC).

Stap 3: De beslissing:

Het Vlaams Agentschap brengt u op de hoogte van de beslissing die genomen is binnen de dertig dagen nadat het volledige dossier werd ingediend. Indien u niet akkoord gaat met de genomen beslissing, kan u om 'heroverweging' vragen of in beroep gaan bij de arbeidsrechtbank binnen de 3 maanden.

Ter informatie: Adressen Vlaams Agentschap voor personen met een handicap:

Antwerpen: Potvlietlaan 5,
2600 Berchem
03/270.34.40

Voordeel:

Het Vlaams Agentschap kent aan elk hulpmiddel een bepaald bedrag toe (= het refertebedrag). Dit is het maximum bedrag dat het Vlaams Agentschap zal uitbetalen. Indien het gevraagde hulpmiddel veel duurder is dan het refertebedrag kan er, mits motivatie, een aanvraag gedaan worden bij de Bijzondere Bijstandscommissie. Het moet dan wel gaan om een bijzondere zorgbehoefte.

Opmerking:

Het Vlaams Agentschap komt tussen voor de kosten die gemaakt zijn vanaf de eerste dag van de maand waarin de A001-aanvraag ingediend werd.

De meest voorkomende hulpmiddelen zijn opgenomen in een 'refertelijst'. Voor die hulpmiddelen is er een tussenkomst voorzien. Voor de hulpmiddelen die niet op deze lijst staan, wordt er een aanvraag gedaan bij de Bijzondere Bijstandscommissie.

Het Vlaams Agentschap treedt pas op als geen enkele andere dienst bevoegd is om de kosten van het gevraagde hulpmiddel te dekken, met als uitzondering de kosten die gemaakt worden voor de aankoop, onderhoud en herstellingen van rolstoelen, orthopedische driewielers en duwwagens. Op bepaalde voorwaarden neemt het Vlaams Agentschap deze kosten wel geheel of gedeeltelijk ten laste.

7.4 Persoonlijk Assistentie Budget (PAB)

Wat?

Het PAB is een budget dat wordt toegekend aan personen met een handicap die, mits assistentie, in hun thuissituatie kunnen verblijven. Met het budget kan de persoon zelf of zijn wettelijke vertegenwoordiger assistentie organiseren en financieren. De som verschilt naargelang de hoeveelheid van de assistentie die de persoon nodig heeft.

Het PAB kan gebruikt worden om assistenten te vergoeden voor het assisteren bij:

- huishoudelijke activiteiten
- lichamelijke activiteiten
- dagactiviteiten
- verplaatsingen

voor bovenvermelde punten kan zowel praktische, inhoudelijke als organisatorische hulp en /of ondersteuning

- School en werk

Hiervoor kan enkel praktische hulp en/of ondersteuning bij handelingen van het dagelijks leven.

- agogische, pedagogische, orthopedagogische begeleiding en/of ondersteuning van de persoon met een handicap en/of zijn ouders.

Met PAB kan u geen:

- hulpmiddelen aankopen
- para/medische behandelingen, onderzoeken, therapiën betalen die het RIZIV terugbetaalt
- budgetbegeleiding (bv. OCMW-begeleiding) financieren
- eigenlijke onderwijs organiseren
- eigenlijke tewerkstelling overnemen.

Wie?

Het PAB kan WEL gecombineerd worden met

- een dagcentrum
- een semi-internaat voor niet-schoolgaanden
- individuele materiële bijstand
- opleiding en tewerkstelling

de toekenning hiervan verloopt volgens de gewone procedure van het Vlaams Agentschap.

- Welzijn (bijvoorbeeld warme maaltijden van het OCMW ...)
- Vrijtijdsbesteding
- Tewerkstelling
- Beroepsopleiding

De hiervoor gevraagde bijdrage moet de budgethouder met eigen middelen betalen.

Het PAB kan NIET gecombineerd worden met

- een observatie- en behandelingscentrum
- een internaat
- een semi-internaat voor schoolgaanden
- een tehuis voor niet-werkenden: nursingtehuis
- een tehuis voor niet-werkenden: bezigheidstehuis
- een tehuis voor werkenden
- een dienst zelfstandig wonen
- begeleid wonen
- beschermd wonen
- thuisbegeleiding
- kortverblijf
- logeerfunctie
- wonen onder begeleiding van een particulier
- een pleeggezin
- tegemoetkoming zorgverzekering

Om een PAB aan te vragen, dient de aanvrager een PAB-aanvraagformulier in te dienen bij het Vlaams Agentschap. Nadien zal het Vlaams Agentschap de aanvrager uitnodigen om naar een (PAB-)multi-disciplinair team te gaan om een inschalingsverslag op te stellen. Het inschalingsverslag omvat o.m. de soort en hoeveelheid assistentie die de persoon met een handicap nodig heeft. Dit verslag wordt bezorgd aan de PAB-cel van het Vlaams Agentschap voor personen met een handicap.

De deskundigencommissie zal op basis van uw inschalingsverslag en uw PAB-aanvraagformulier beslissen of u aanspraak maakt op een PAB en zal de grootte van uw PAB bepalen.

Opmerking

Indien er in de loop van het jaar een wijziging voordoet in de zorgbehoefte van de persoon met een handicap, kan er een 'herziening' van uw PAB worden aangevraagd.

Indien u nog niet ingeschreven bent in het Vlaams Agentschap, moet er ook een A001-aanvraagformulier worden ingevuld en een multi-disciplinair-verslag worden opgesteld. U moet hiervoor beroep doen op de multi-disciplinaire-teams die erkend zijn door het Vlaams Agentschap.

Voordeel?

Het budget wordt bepaald op basis van individuele behoeften en kan variëren van 7.850,58 euro tot 36.636,05 euro op jaarbasis.

Voor de combinatie met sem-internaat voor niet-schoolgaanden wordt per halve dag dat men gebruik maakt van het semi-intenaat ongeveer € 2.000 van het jaarbudget afgehouden.

8. Andere diensten en verenigingen

- [ALS -Liga](#): De vereniging richt zich naar alle Belgische A.L.S.-patiënten. Het bestuur bestaat uitsluitend uit A.L.S.- patiënten of hun familie met als voordeel dat zij de ziekte met haar directe en indirecte gevolgen zeer goed kennen.
- [Inclusie Vlaanderen](#): Inclusie Vlaanderen (of VVHVG) zet zich in voor de belangenverdediging van het gezin met een verstandelijk gehandicapt kind. Zij wil deze gezinnen samenbrengen en hen ondersteunen d.m.v. informatie, advies en begeleiding i.v.m. alle aspecten van het dagelijkse leven.
- [Katholieke Vereniging Gehandicapten](#): De KVG heeft 30.000 leden met en zonder handicap. KVG is een belangenorganisatie die de rechten van personen met een handicap verdedigt en bovendien ontmoeting en vorming organiseert tussen personen met en zonder handicap. KVG heeft een tijdschrift dat verschijnt op 30.000 ex., nl. Handiscoop. KVG heeft lokale kernen, een jeugdwerking met een belangrijk vakantie-aanbod, een oudervereniging ed. KVG is bovendien internationaal actief met jeugduitwisselingsprojecten, projecten omtrent arbeidsintegratie e.d.
- [Vlaamse Federatie van Gehandicapten](#): De Gehandicaptenvereniging van de Socialistische Mutualiteiten. VFG is een vereniging die zich specifiek richt naar personen met een handicap, langdurig zieken, invaliden, familie en vrienden ongeacht de aard van de handicap en hun leeftijd. Vertrekkend vanuit de kracht, de mogelijkheden en beperkingen van personen met een handicap, langdurig zieken en invaliden, streeft VFG naar een samenleving waarin respect, waardigheid, solidariteit en gelijkheid sleutelbegrippen zijn. Een maatschappij waar het "anders zijn" niet als een belemmering wordt beschouwd, maar waar participatie en keuzevrijheid, kortom volwaardig burgerschap, ook voor mensen met een handicap, langdurig zieken en invaliden vanzelfsprekend zijn. Om dit te bereiken organiseert VFG honderden activiteiten in gans Vlaanderen en is ze overall waar nodig actief bezig met belangenverdediging ! Zin om mee te werken of te genieten ? Surf naar <http://www.vfg.be/>
- [FEVLADO](#): Federatie van Vlaamse DovenOrganisaties v.z.w.
- [FOVIG](#): Fovig is een koepelorganisatie die oudercomités en gebruikersraden van talrijke instellingen voor gehandicapten verenigt.
- [MS- Liga](#): Deze vereniging verschaft hulpverlening in domeinen zoals sociale en juridische zaken, huisvesting en administratieve diensten, en die samenwerken om beter tegemoet te komen aan de zorgen en noden van personen met MS en hun omgeving.
- [NEMA](#): de Vlaamse Vereniging Neuromusculaire Aandoeningen- bundelt sedert haar ontstaan in 1987 de krachten van allerlei mensen die bij spierziekten betrokken zijn: spierziekten, ouders, familieleden, sympathisanten, (para)medici, instellingen, ...
- [Vlaamse Reumaliga](#): De Vlaamse Reumaliga vzw, afgekort VRL vzw, is één van de belangrijkste reumaverenigingen in het Vlaamse land. Doelstelling: informatie verspreiden over reuma, begeleiding groepen, zelfhulp promoten, contacten met instellingen overheid.
- [vzw Autistem](#): Vlaamse stichting tbv huis en werk voor normaal begaafde mensen met autisme.

Bronnen

Brochure: Op welke voordelen kunt u recht hebben? van de dienst Maatschappelijk Werk van DVC Sint-Jozefinstituut.

Websites

- www.belgacom.be
- www.cm.be
- <http://socialsecurity.fgov.be> (handigids 2003)
- www.kgv.be
- www.kindergeld.be
- www.delijn.be
- www.b-rail.be
- www.vlafo.be
- <http://users.pandora.be/ridan/btw.htm>
- <http://users.belgacom.net/MS/pag4.htm>
- http://www2.cipal.be/onroerendevoorheffing/onr_voorh.htm
- <http://www.provant.be/>
- <http://www.tlichtpuntje.be/info/tegemoetkoming.htm>
- http://www.toegankelijkheidsbureau.be/vgv_vervoer.htm
- http://fiscus.fgov.be/interfainvnl/Vragen/Onr_voorheffing.htm
- www.vfg.be

Brochures en boeken

- Echo's 2005/4-5-I
- Infobrochure: "Kan ik u helpen, dokter?"
- Inspanning van ouders naar waarde geschat
- Grondige hervorming van de verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap of ernstige ziekte, Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid
- Handigids 1999, Ministerie Sociale Zaken, Volksgezondheid